

عنوان مقاله:

آیینهای ذکر در روایات اسلامی و جایگاه و کارکرد اجتماعی آنها

محل انتشار:

پژوهشنامه مطالعات تاریخی قرآن و حدیث، دوره 19، شماره 53 (سال: 1392)

تعداد صفحات اصل مقاله: 44

نویسنده:

حامد خانی (فرهنگ مهروش)

خلاصه مقاله:

از جمله رایج ترین آداب دینی در میان مسلمانان، که در روایات بسیاری از آن سخن رفته، ذکر گفتن است. گذشته از آن که بر پایه قرآن کریم و روایات اسلامی، عباداتی مهم در فرهنگ اسلامی از قبیل نماز، صدق بارز ذکر خدا تلقی می شود، مسلمانان در زندگی روزانه خود نیز، به شیوه های مختلفی ذکر می گویند. آنها گاه مجالس و عطا و گرد هم آیینهای دینی خود را نیز «مجلس ذکر»، «مجلس ذکر اهل بیت (ع)»، یا «مجلس ذکر مصیبت» می شناسانند. در این مطالعه با مروری بر شواهد بازمانده از رواج شیوه های مختلف ذکر، آیینهای ذکر بازشناسی می شوند؛ همچنان که کوشش خواهد شد با تکیه بر شواهد تاریخی، کارکرد و همچنین پیامدهای نظری رواج آنها نیز کاویده شود. هدف آن است که از خلال چنین مطالعه ای مولفه های بنیادین مفهوم ذکر در فرهنگ اسلامی را بهتر بشناسیم؛ همچنان که بناست با این مطالعه دریابیم کدام کارکردهای آشکار و نهان این آیین سبب شده است شیوه های مختلف ذکر این قدر از رواج گسترده در فرهنگ اسلامی برخوردار باشند. چنین مطالعه ای می تواند کمک بکند که مفهوم اصطلاح ذکر در گستره وسیعی از روایات اسلامی بهتر شناخته شود؛ همچنان که بر پایه آن خواهیم توانست میان معنای این اصطلاح در ادوار مختلف فرهنگ اسلامی تمییز دهیم و بدین سان از آن همچون ابزاری مفهومی برای تاریخ گذاری روایات اسلامی بهره جوییم.

کلمات کلیدی:

تاریخ انگاره ذکر، ذکر مصیبت، مجلس ذکر، کارکرد ذکر، شیطان، سبک زندگی اسلامی، اوقات فراغت، سرگرمی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1896485>

